

طرح انتزاع، نقض کننده اصل وحدت فرماندهی در اقتصاد و تولید و تجارت کشور

دکتر مهدی فتح اله، رییس موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

موج

یکی از نکات بسیار حایز اهمیت در مدیریت اقتصاد، تولید و تجارت کشور که از جمله ارکان کلیدی در توسعه و بهبود مستمر فضای کسب و کار هر کشوری است، لزوم وحدت فرماندهی است. طبق قوانین و مقررات موجود سکان دار مدیریت و هدایت تجارت داخلی و خارجی و نیز تولید در کشور، وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت است. بنابراین تدابیر، سیاست ها و خط مشی های مربوطه باید از طریق این وزارتخانه طراحی و اعمال گردد. این در حالی است که در طرح پیشنهادی انتزاع تفکیک نقش ها و مسئولیت های صورت گرفته برای بازیگران این عرصه مبهم و حتی غیر قانونی است. این در شرایطی است که در قوانین موجود کشور، اسناد بالا دستی و نیز با توجه به مسئولیت های رسمی برای وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت برای تنظیم بازار، توسعه تجارت، مدیریت تولید، توسعه صنعتی و ... تکالیف قانونی و وظایف رسمی متعددی تعریف شده است که در شرایط انتزاع نقض وحدت فرماندهی در امور مورد اشاره را باعث خواهد شد. این در حالی است که در شرایط فعلی کشور چنانچه موضوعات مربوط به تنظیم بازار و ایجاد هماهنگی طرف های عرضه و تقاضای محصولات کشاورزی و نیز ساماندهی و مدیریت تولید صنایع وابسته کشاورزی و هماهنگی با صنایع پسین و پیشین صنایع کشاورزی بدرستی مدیریت و سیاست گذاری نگردند، موجب بروز مشکلات عدیده ای می شود که فرمان هدایت اقتصاد، تولید و تجارت کشور را از دست سکان داران آن خارج و بخش حاکمیتی و خصوصی را با چالش های جدی مواجه می سازند. همچنین می توان گفت طرح این موضوع در شرایط فعلی ابهامات و اشکالات متعددی وجود دارد.

حال این سوالات به ذهن می رسد که آیا وزارت جهاد کشاورزی در وضعیت کنونی توانمندی لازم را برای پذیرش این مسئولیت ها دارا می باشد؟ و با توجه به اینکه در حوزه کشاورزی مشکلات ساختاری و بنیادین زیادی وجود دارد آیا الزاما با تغییرات نقش ها و وظایف می توان بهبودی ایجاد کرد؟

همچنین به استناد چه قانون و قاعده ای دو دستگاه حاکمیتی وظایف رسمی و قانونی تنظیم بازار ، توسعه تجارت و امثالهم را می تواند عهده دار شوند ؟ و چه تضمینی وجود دارد که در این نوع واگذاری مشکلی رخ ندهد و تداخلی در امور صورت نگیرد؟

باتوجه به آنچه که در طرح انتزاع ارایه شده، برای تحقق اهداف طرح چه نهادی پاسخگو است؟ وزارت صنعت معدن و تجارت یا جهاد کشاورزی؟، آیا با این اختیارات وزارت جهاد کشاورزی باید متولی دوم بازرگانی و تجارت در کشور باشد ؟ و در صورت پذیرش این طرح سیاست صنعتی کشور توسط چه مرجعی باید دنبال گردد؟

از دیگر ابهامات موجود در این طرح این است که انباشت دانش و تجربه ایجاد شده در سطوح مدیریتی و کارشناسی چگونه به وزارت جهاد کشاورزی منتقل می گردد؟ و چه سازوکاری برای فعالان بخش خصوصی فراهم می شود تا دچار سردرگمی نشوند؟ و ابهامات متعدد دیگری که از ابعاد مختلف می توان مطرح کرد.

در نهایت می توان گفت در طرح پیشنهادی به جای تمرکز بر فرایند بهبود و اصلاح بنیادین در بخش کشاورزی تغییر اسمی نقش ها، مسئولیت ها و اختیارات دو وزارتخانه دنبال می گردد که این امر نیز وحدت فرماندهی را در مدیریت فضای تجارت کشور مخدوش می سازد. در مقابل موضوع اصلی توسعه بخش کشاورزی از بعد سیاست ها و راهبرد های توسعه ای، سرمایه گذاری، مدرن سازی و افزایش بهره وری، کاهش هزینه ها و امثالهم آن هم به گونه ای که جامع و پایدار باشد کمتر مورد اشاره قرار گرفته و به فراموشی سپرده شده است.